

ԱՐԵՎՈՅՍ ԱՐԱՐՏԵԱՆ

Հատը 3 մեծալիք Խզվի մեջ

ԿԸ ՀՐԵՏՈՐԵԱՌԻ ԶՈՐԵՊԵՐԵՐԻ ԵՒ ՅԱՐԵՐ ՕՐԵՐԸ

Դուրսերը 4 մեծալիք Հատը

Յ. Գ. ՄԱՐԿԵՍՅԱՆ

Համարատու — Տնօրէն

Տ Ա Ր Ե Դ Ի Ն Կ Ա Ն Ի Ի Կ

ԻԶՄԻՐ Օտմ. սոկի 1
ԴՈՒՐՄԱՐ Մեծիտից 6
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐ Ֆրանք 25

Ծ Ա Ն Ո Ւ Ց Ա Դ Ի Ն

5 զրուշ տողը ՄԻԿ ԱՆԳԱՍՏ
2 զրուշ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՍՏ
60 փարա ԵՐԵԲ ԱՆԳԱՍՏ

Չ. Գ. ՊԵՏԵՐՍԵՆ

Հիմնադիր

Խ. ԴԵՐՋԱՆԿԱՆ, Կը տնօրէնէ բաժանորդագրութեան եւ ծանուցման վե-
րաբերեալ բոլոր գործերը: Բուլղիէ-Պէտեմեդն

Որ եւ է գրութիւն, յօդուած կամ նամակ, որ ուղղակի ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԵԱՆ
կը վերաբերի, տնօրէնին կը դրուի: Մէկի իսան թիւ 17

ԻԶՄԻՐ

Շաբաթ, Սեպ. 4/13 Հոկ.

Երէկ Դուրսերը պայքարի առ-
նախադրութիւնը կատարուեցաւ
ըստ սովորութեան:

Երէկ ժամը 9ին առնները
երկրաշարժի ցնցում մ'եղաւ,
բայց չորեքշաբթի օրուան ցն-
ցումէն նուազ զօրութեամբ էր:

Զորեքշաբթի օր կէսօրէն ետեւ
Ձեշմէն հեռագիր մը հասնելով
իմացուց թէ, հոն երկրաշարժի
սաստիկ ցնցում մը եղած է:

Սէլանիկի դատարանի նախագ-
արար Միւսթէֆա Քանդաւրեանի
բաշա քանի մ'օրէ ի վեր քաղա-
քըս կը գտնուի: Այսօր կամ եր-
կուշաբթի պիտի մեկնի Պոլիս:

Քիտի մէջ եւ չորեքշաբթի օր
երկրաշարժ ըլլալով, զգալի փնա-
ներ հասուցեր է: Կառավարու-
թեան պալատը, միտարէ մը եւ
ուրիշ շատ շէնքեր քնատուէր են:
Նոյնպէս հեղեղանման անձրեւներ
տեղալով հնձոյ, եւ մասնաւորա-
պէս ձիւթի հոնձրին մեծամեծ
փնաններ հասուցեր են:

Մէլանէ-Պոլսի փողոցն ար-
դէն սկսած է առնուլ այն վիճա-
կը զոր դուշակած էինք մեր նա-
խորդ թիւերէն միայն մէջ:

Անցեալ օրուան անձրեւներէն
գոյացած ցիւրերն անանցանելի
գարձուցած են այդ փողոցին
անցքը: Զարմանալի է որ քա-
ղաքապետութիւնը երեսի վրայ
կ'ձգէ ասանկ բազմամարդ փո-
ղոց մը, եւ չգիտենք ինչ պատ-
ճառաւ (եթէ պատճառ կայ) կը
վարանի յատակէլու զայն:

Երէկ գիշեր ժամը 11ին մի-
ջոցները Կիւլ Մահալէի փողոցին
չաքարալմաճառի մը խոնարհ
շարակամութեամբ կրակ ձգեր են,
բայց բարեբաղդաբար դրացիք
կրակը չճարտկած խոնարհով,
վտանգին առջին առէր են:

Նոյնպէս Քէշէճիլէր իշի փո-
ղոցը, վերականգնործի մը խա-
նութիւն, որոյ լուսամուտը փեղի
չունի եղեր, կրակ ձգուէր, եւ
մէջի վաճառքներն այրէր են:

Կ'իմանանք թէ քաղաքիս վե-
րականալի տղան Ֆուսաթ Պէշ
Սանիկէի աստիճանն ընդունած է:

Կէլիպօլուէն գանգաւորներ եւ
կած են մեղ, տեղւոյն աղբային
վարժարանի եւ մանաւանդ տէր
Ղէնդ քահանայի համար, գալ
անգամ պիտի խօսինք:

ԱՌՆԻՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱՎՐՈՒԹԻՒՆՔ

Այս խորագրոյ տակ հետեւ-
եալը կը կարգանք Է. քորէս լը-
րագրոյ հոկտ. 11 թիւ թերթին
մէջ:

Այս առաւան ձեւերովի Հա-
վասիս լրագրող ուղարկութիւն
կը հրաւիրէ, առեւտրական նոր
գաղափարութիւնները կնքելու
մեծ կարեւորութեան վրայ, եւ
դիտել կուտայ թէ, արդ յա-
ւելման խնդիրը երկրորդական
կարեւորութիւն մը ունի: Տաճ-
կաստանի առեւտուրը, թէ՛ նե-
րածմամբ եւ թէ՛ արտածմամբ,
տարուէ տարի կը նուազի զգա-
լի կերպով: Եւ արդ յաւելումի
չպիտի կրնայ այս լինող քայլը
գաղափարներէլու: Գիտնալու կեն-
սական խնդիրն այն է, թէ ինչ-
պէս կարելի է պետութեան վա-
ճառականութիւնն արթնցունել
իր թիւրձ վիճակէն:

Տաճկաստան հիւանդութիւ-
նով մը կը տուտայի, որուն նշան-
ները խիստ ակնհայտ են, այսինքն
առեւտուրին, երկրագործութեան
եւ արուեստի նուազումը: Քա-
ղաքակրթեալ աշխարհը դիտէ
թէ ինչ դարման պէտք է այդ
հիւանդութեան: Միայն մէկ
գարման կայ փաճառականութեան
նուազումին դէմ, որ Տաճկաս-
տանի կենսականութեանը կը
պահանջ: Խնդիրն հոն է թէ,
կառավարութիւնը պիտի ընդու-
նի թէ ոչ այդ գարմանը:

Մինչեւ հիմա, այս խնդրոյ մէջ
Բարձրագոյն Դրան քաղաքակա-
նութեան արտաքին ցոյցերը,
պայծառ եւ որոշ կերպով չեն
ցուցներ իր նպատակները: Քանի
մը միջոցներ ճշմարիտ դարմանին
ընդունուիլը կ'ապագանանեն,
մինչդեռ այլ միջոցներ՝ հակա-
ռակ մեկնութիւններու տեղի պի-
տի տային: Տաճկաստանի առե-
ւտրական վիճակը բարձրացունելու
համար կառավարութեան օգնու-
թիւնը հարկաւոր է: Վաճառ-
կանութիւնը մինչեւ հիմա ինքն
իրեն թողած էր: Բ. Դուռն
այսօր կը տեսնէ որ ալ կարելի է
այդ վիճակին ձգել:

Ն Ե Ր Ք Ի Ն

Դաւառաց մէջ գատարանայ
նկատմամբ եղած բողբոջներն ա-

մենուն ծանօթ են: Այս մասին,
կայսերական կառավարութիւնը
միջոցներ ձեռք առնելու հա-
մար ամենեւին զբաղած է, եւ
Արդարութեան գործոց նախա-
րարը, հարկ է խոստովանիլ, ա-
մեն փոքր եւ ջանք ի գործ կը-
դնէ այս վիճակին դարման առ-
նելու համար: Դատարանայ զեղ-
ծութիւնն արդիւնէլ համար, առ-
կէ առաջ չըլլաբերականներ զը-
կեց, եւ զանազան բարենորոգու-
թեանց համար ճանքանք ցու-
ցուց, սակայն տեսնելով որ միշտ
աղաքիւն կը մնան այդ չըլլա-
բերականք, եւ դատարաններն ու
դատարանայ տեսուհներն իրենց
յատուկ ընթացք ուղղելու մա-
սին անդիմ կը մնան, նախարա-
րը որոշած է արտասովոր քննիչ-
ներ զրկել շատ գաւառներու
մէջ, որպէսզի արդէն գտնուող
սովորական քննիչներու արորքը
քննեն: Ասանք պիտի պիտի
ունենան միանգամայն քննել թէ
ժողովուրդն ինչ կարծիք է ինչ
համարում ունի դատարանայ
վրայ:

Այս միջոցը ձեռք առնուած
է, որպէսզի ժողովուրդէն մէջ
յաճախ ծագած գանգատներու
վերջ արուի (ե՛րբ): Այս պաշ-
տօնէյը պիտի ընտրուին դա-
տական վարչութեան մէջ գըտ-
նուող բարձրագոյն անձերէ:

Դատական գործոց նախարա-
րութիւնն այս միջոցը ձեռք առ-
նելով մեծ ծառայութիւն մը ը-
րած պիտի ըլլայ երկրին, սա-
կայն այցելող քննիչներն իրենց
պարտաւորութիւնը խղճի մտք
պիտի կատարեն արդեօք, ժո-
ղովուրդին այս անհամար դան-
գառներուն վերջ տալով: Երկրին
բարեկաւ վիճակ մը ընծայելու
համար, ինչպէս կը փափաքի
վեհափառ Սուլթանն եւ իր նա-
խարարը:

Մայրաքաղաքին թերթերը
կ'իմացունեն, որ Սպանիացի ըն-
կերութիւն մը կադմուած է Կար-
միլ ծովուն մէջ, Սուէիշի, ձիա-
տէի, Հուաէ, յաւայի, Մուսուլի
եւ Սուաքիմի մէջտեղ չուղեաւ
բանեցունելու համար:

Վեհ. Սուլթանը բարեհա-
ճած է Դաղլիոյ գետապանին կը-
նով, տիկին Նուայի Շէֆաւաթի
անգամանդադար պատուանշա-
նը շնորհել:

Վազըթ կըսէ. — Քանի մը
ատենէ ի վեր քաղաքական լու-
րերը լրտ Տիւֆըրինի վերադար-
ձին վերաբերութիւն ունենէ:
Խեղ մը քաղաքագէտներու կար-
ծեաց համեմատ, հաւատալ կա-

րելի էր, որ այնիւ լրտը գրա-
կան առաջարկութիւններ պիտի
ընէր Բ. Դրան: Չ'թուիր սակայն
որ Անդլիոյ գետապանը որ եւ է ա-
ռաջարկութիւն մ'առնենայ բնե-
լու: Ապաքէն, Նորին Վեհա-
թիւնը, մեր նախարարայ հետ
ունեցած տեսակցութեան մէջ,
հարկաւ արտայայտած է՝ Անդ-
լիոյ առ թուրքիա տեսցած լու-
րատուութիւնները գրական
վառհաւթեաց յենլով: Վերը
յիշուած այս զրոյցներն ամբող-
ջովին կորուսած են իրենց կա-
րեւորութիւնը, մանաւանդ այն
վեհ. բարեկարգութեան առջեւ
զոր Վեհ. Սուլթանն ալ արտա-
յայտած է առ լրտ Տիւֆըրին:
Նորին Վեհափառութիւնը ի սըր-
տէ կը կամի վարչային բարեկա-
րգութեանց, օտար տէրութիւն-
ներու հետ սիրային բարեկամու-
թիւն մը պահելով:

Անդլիոյ առ թուրքիա տես-
ցած բարի դիտաւորութիւնները
ծանօթ եւ անհերքելի ըլլալով,
անկարելի կը թուի որ երկու տե-
րութեանց մէջ որ եւ է անհա-
մաճայութիւն մը կը գոյանայ:

Վազըթ կըսէ թէ, քանի
նի որ լրտարար խնդիր կայ դա-
տական բարենորոգումներ ընե-
լու, պէտք է նախ մտածել Պոլ-
սոյ վեհաթէի տեսանքը դիտուած
երեք հազարի մօտ դատարու
վերաբերեալ թուղթերը, որք
կրկար ժամանակի ի վեր բարձի
թիւրի մնացած են, եւ հարկաւոր
եղած միջոցները ձեռք առնել,
ապագային մէջ քաղաքային դա-
տարու վեհաթէի կողմէն պա-
հանջութեամբ (թէ մեկը տալա-
սը) չուտով գործարարութիւնն
ապահովելու համար, ինչպէս որ
պատժական դատարու վեհաթե-
կութեան պահանջութեանը չու-
տով կը կատարուին:

Պաշտօնական հաղորդակ-
ցութիւն մը կ'իմացունէ թէ,
Պաղատառի մէջ կարագ իւղն, օր
ըստ օրէ ողերուն դատաւառու,
յիշեալ դատաւի կառավարչին
առաջարկութեան վրայ, կայսե-
րական կառավարութիւնը արդիւ-
լած է այդ անունը ին արտա-
ծումը ամբողջ Ամալայի նահան-
գին մէջ: Այս նահանգն է որ
զխաւարաբար իւղ կը հայթայ-
թէ Պաղատառի: Արդիւնէլ գոր-
ծադրելն չէ, հրամայուած օրէն
21 օր առաջ եկած իւղերուն
համար:

Կրէտէի լրագրիւնները կ'իմա-
ցունեն թէ, Քանիայի մէջ քանի
մ'ատենէ ի վեր շինութիւնն սկըս-
ուած զորանոցը լրացեր է: Կղզիին

ընդհանուր կառավարչը, զին-
ուորական հրամանատարը, կայն
սոյն զորանոցի բացման հանդէսը
կատարեր են: Զօրանոցը վեհա-
կայսեր անունով պիտի կոչուի:

Երեկեան Իսթըն Էքսպրէսի
մէջ կը կարգանք:

Քաղաքիս հայկական տիմբոյ
մէջ յոյս կը յայտնուի թէ վեհա-
Սուլթանը Դուրսերը Պայքարին
տօնին առթիւ կ'արեհաճի ընդ-
հանուր ներսով շնորհել Կարմայ
Հայ բանաւարիւնց: Եթէ մեր
տեղեկութիւնք ճիշտ են, Հայ
հասարակութեան գլուխները մը-
տապիր են իրենց այս յայտնե-
րայն Կայսերական դահլիճը
պէտք Վեհ. Սուլթանը բարեհա-
ճի այս առթիւ իւր բարձր գը-
թութիւնն ի գործ դնել: Մա՜հ

Հ Ե Ռ Ա Դ Ի Ր

Պարիզ, 9 Հոկ.
Զօրապետ Փամիլիոնս պատե-
րազմական գործոց նախարար
կոչուեցաւ:

Փարիզ, 9 Հոկ.
Ստիկոնէն հեռագիր մը կ'հաս-
տատէ թէ Թոնքինի մէջ կացու-
թիւնը լաւագոյն է եւ Բալիկոն-
նուառները մասամբ պարպեցին
Սօնիէյը:

Լոնտոն, 9 Հոկ.
Օրտէնի մետաքսագործներուն
կողմանէ զրկուած երեսփոխա-
նութիւն մը լրտ կրանիկի պի-
տի ներկայանայ վաղը: Այս ե-
րեսփոխանութիւնը, ներկայիս
Անգլիոյ եւ Թուրքիոյ մէջ գոյու-
թիւն ունեցող մարային թարի-
ֆային նկատմամբ նպատարաւոր
գաղափարներ յայտնելէ ետեւ,
պիտի ազաչէ արջիւ Լորտին որ
մի եւ նայն թարիֆան պահուի:

Դահլիճ, 10 Հոկ.
Զրոյց կայ հոս թէ, Սիր Էվը-
լին Վուտ յանձնառու ցուցած է
զինքը, լոկ տեղացի զօրքերով
Եգիպտոսի կարգ կանոնը պա-
հելու:

Լոնտոն, 10 Հոկ.
Կը հաւատեն թէ, Սիր Էվը-
լին Վուտ, հրամանատար Անգ-
լիայի զօրաց յեգիպտոս, հար-
ցուելով իւր կառավարութեան
կողմանէ, յանձն առած է Ե-
գիպտոսի մէջ կարգ կանոնը պա-
հել միայն տեղացի զօրքերով:

Փարիզ, 10 Հոկ.
Սպանիոյ հետ բանակցութիւնը
կը շարունակեն: Կը պատուի որ
վերջնականապէս լուծուի, թա-
գաւորին Փարիզէն անցած ատեն
պատահած միջադէպը:

«Օրբա՛, ըստ՝ Մարգարեի սրբին
կրնամ՝ բարեկամս մահաւա-
նեղք երգել, կրնամ՝ իր համ-
բարձ օգերուն հնչել։ Ո՛ր, սիր-
տու հառաչանքով՝ պիտի խօսի
Անտոր հաւ կն՝ վիշտերու ձայնե-
լը։ Օրբա՛, մեր սգիւնեքը միա-
տեղ պիտի լսեն երգը, մէկ ամ-
մը պիտի բլլայ վեր երկուքնու-
համար և երգչները միասին
պիտի հնչեն Գալմարի և Օրբայ
անունները։»

կեցիր Պրոթէ՛, ըսաւ ինձ
կարծ և ի զքեզ եւ ական ուսայ
ձեռքի գաւաղանին ծայրը բոյ
փայլեցաւ : Զարմանօր զիսեցի,
սին շնորհիւ, իբ գեղատեսիլ
պարտեւ, զոր ձանեւ կըկարծէ

